

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 315/2024-8

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **JUDr. Petra Schmidla**, Borský Svätý Jur 774, IČO 40 227 618, proti postupu Okresného súdu Senica, pracoviska Skalica v konaní vedenom pod sp. zn. 24Pc/1/2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 3. apríla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súkromný a rodinný život podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Senica, pracoviska Skalica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 24Pc/1/2023. Navrhuje zrušiť uznesenie okresného súdu č. k. 24Pc/1/2023-48 zo 14. februára 2024 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“). Domáha sa priznania finančného zadost'učinenia 500 eur a náhrady trov konania.
2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ ako advokát prevzal 28. júna 2023 právne zastúpenie účastníka konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 24Pc/1/2023. Ospravedlnením doručeným súdu 29. júna 2023 požiadal o odročenie pojednávania s tým, že sa z dôvodu čerpania dovolenky v zahraničí v čase od 10. augusta 2023 (správne 10. júla 2023) nemôže pojednávania zúčastniť a žiada byť na pojednávaní osobne prítomný. Keďže okresný súd nereagoval, sťažovateľ opätovne zaslal žiadosť 3. júla 2023 s tým, že upresnil, že bude čerpať dovolenku v čase od 10. júla 2023 do 16. júla 2023, a prosí o stanovenie nového termínu pojednávania, ktorého sa mieni osobne zúčastniť.
3. Spolu s nariadeným novým termínom pojednávania bola v sprievodnom liste z 25. augusta 2023 doručená sťažovateľovi výzva, aby v lehote 10 dní od doručenia tejto výzvy predložil súdu doklad o dovolenke v zahraničí v období od 10. júla 2023 do 16. júla 2023.

4. Sťažovateľ uvádza, že je aktívny člen a prezident klubu motorkárov a v letných mesiacoch trávi množstvo dní práve cestovaním na motorke, ubytovanie rieši operatívne počas cesty podľa toho, ako je unavený, koľko kilometrov má ešte pred sebou, teda nemá nič vopred naplánované a zarezervované. Cestuje v rámci celej Európy, kde má zväčša daný cieľ v rámci akcie, avšak nie dĺžku trvania. Vzhľadom na to, že súd akceptoval jeho žiadosť o odročenie pojednávania, nemal dôvod žiadať o potvrdenie úhrady nocľahu na jeho meno a s odstupom mesiaca a pol nebolo objektívne možné súdu túto skutočnosť preukázať.

5. Z príloh k ústavnej sťažnosti vyplýva, že okresný súd uznesením č. k. 24Pc/1/2023-48 zo 14. februára 2024 uložil sťažovateľovi poriadkovú pokutu 400 eur. V odôvodnení uviedol, že sťažovateľ nedoložil súdu doklad o svojej dovolenke v čase predchádzajúceho pojednávania. Na pojednávaní 3. októbra 2023 na výzvu sudcu, aby uviedol a preukázal účasť na dovolenke a kde sa na dovolenke zdržiaval, sťažovateľ uviedol, že v relevantnom čase čerpal dovolenku mimo územia Slovenskej republiky, to kde bol, *„je jeho privata vna vec, dovolenkový lístok si nevypisuje, bližšie skutočnosti kde bol na dovolenke dokladovať nebude, je motorkár a lietal po celej Európe“*.

6. Okresný súd uviedol, že z vlastnej činnosti zistil, že sťažovateľ ako právny zástupca žalovaného v I. rade sa vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. SI-9C/18/2018 12. júla 2023 o 12.30 h v pojednávacej miestnosti č. 2 pracoviska Skalica zúčastnil osobne uvedeného pojednávania.

7. Okresný súd dospel k záveru, že sťažovateľ sa nedostavil na súd napriek tomu, že bol na pojednávanie riadne a včas predvolaný, a svoju neprítomnosť neospravedlnil vážnymi okolnosťami, a to ani napriek výzve súdu, čím sťažil postup súdu riadne konať, a zmaril tak svojvoľne pojednávanie. Uviedol, že sťažovateľ *„súdu klamal ohľadne svojej dovolenky v zahraničí od dňa 10. 7. 2023, nakoľko ešte dňa 12. 7. 2023 na dovolenke nebol a zúčastnil sa pojednávania na Okresnom súde Senica vo veci SI-9C/18/2018. Taktiež odmietol preukázať súdu, že dovolenku skutočne absolvoval mimo Slovenskej republiky...“*.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Sťažovateľ uvádza, že čerpanie dovolenky oznámil súdu s dostatočným predstihom, nesnažil sa o žiadne obštrukcie v konaní, pričom zastáva názor, že v rámci svojej dovolenky, na ktorú má nárok, môže svoj voľný čas využiť podľa vlastného uváženia.

9. To, že si bol vypočúť rozsudok v inej právnej veci ako súčasť trávenia svojej dovolenky v podobe svojho slobodného, dobrovoľného rozhodnutia ako tráviť dovolenkový čas, nemožno podľa sťažovateľa zamieňať s názorom sudcu, že bol zároveň povinný poskytovať v iný deň dovolenky pracovný výkon v podobe účasti na pojednávaní, hoci je pravdou, že sa rovnako mohol slobodne rozhodnúť dovolenku prerušiť a ísť „pracovať“, ale toto rozhodnutie počas trvania dovolenky záležalo výslovne len na jeho slobodnom rozhodnutí a z hľadiska platnej právnej úpravy neexistuje povinnosť ani možnosť ho (okrem mimoriadnych zákonom predpokladaných situácií) k takémuto postupu k prerušeniu dovolenky na účel výkonu práce nútiť.

10. Sťažovateľ poukazuje na *„konflikt s článkom 16 a článok 19 ods. 2 Ústavy SR, kde je zaručená nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia, ktorú je možné obmedziť len v prípadoch ustanovených zákonom“*.

11. Sťažovateľ namieta, že z Civilného sporového poriadku nevyplýva, že by bolo nutné preukazovať súdu, akým konkrétnym spôsobom by malo dôjsť k výkonu dovolenky, teda v akej destinácii, prípadne konkrétne v akom hoteli sa v tom čase nachádzal. Súkromie sa chápe predovšetkým ako sféra života človeka, do ktorej nemožno zasahovať bez jeho súhlasu, informácie, ktoré môže jednotlivec zatajovať bez strachu, že bude štátom potrestaný alebo znevýhodnený oproti iným. Do tejto sféry patria zároveň všetky záležitosti jednotlivcov, ktoré nemôže štát alebo iná súkromná osoba bezdôvodne získať a o ktorých nemožno informovať verejnosť.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva sťažovateľa na súkromný a rodinný život podľa čl. 19 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

13. Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2, čl. 152 ods. 4).

14. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách.

15. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis, I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

16. Pojem „súkromný život“ je pojem široký a nemožno ho vyčerpávajúcym spôsobom definovať, najmä ho nemožno obmedziť na „intímnu sféru“. Ochrana súkromného života musí teda do istej miery zahŕňať právo jednotlivca nadväzovať a rozvíjať vzťahy so svojimi blízkymi a vonkajším svetom, z ktorého nemožno vylúčiť ani profesijnú a pracovnú činnosť.

17. Ústava v čl. 19 ods. 2 nezaručuje ochranu súkromného a rodinného života pred akýmkoľvek zasahovaním. Zaručuje ochranu len pred takým zasahovaním, ktoré je neoprávnené. V súlade s účelom práva na súkromie môžu orgány verejnej moci, fyzické aj právnické osoby zasahovať do súkromného a rodinného života iných vtedy, ak ich zasahovanie možno hodnotiť ako oprávnené. Podmienkou ústavnosti takéhoto obmedzenia práva na súkromie je jeho určenie v súlade so všetkými normami ústavy, ktoré sú právne významné pri uplatňovaní práva na súkromie (II. ÚS 7/1999). Takouto normou je aj čl. 13 ods. 4 ústavy, podľa ktorého pri obmedzovaní

základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ.

18. Pod „neoprávneným zasahovaním“ treba rozumieť také zasahovanie, ktoré nemá základ v zákonnej úprave, nesleduje ustanovený cieľ, nedbá na podstatu a zmysel obmedzovaného základného práva a slobody alebo nie je nevyhnutným a primeraným opatrením na dosiahnutie ustanoveného cieľa. V prípade čl. 19 ods. 2 ústavy výsledok posúdenia vzťahu primeranosti medzi namietaným zásahom a sledovanými legitímnymi cieľmi bude závisieť od zistenia, či zásah spočíval na relevantných a dostatočných dôvodoch.

19. Ťažiskom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho základného práva na súkromný život, ku ktorému malo dôjsť tým, že okresný súd od neho žiadal preukázať skutočnosť, že sa počas dovolenky zdržiaval v zahraničí.

20. V súvislosti s predbežným posudzovaním ústavnej sťažnosti sa ústavný súd zamerával na skúmanie, či výzvu súdu na preukázanie skutočnosti, že sa sťažovateľ počas dovolenky zdržiaval v zahraničí (ďalej len „výzva“), možno považovať za neoprávnený zásah súdu do základného práva sťažovateľa podľa čl. 19 ods. 2 ústavy.

21. Vo vzťahu ku skúmaniu zákonnosti výzvy teória i súdna prax sa zhodujú v tom, že čo sa týka žiadosti o odročenie termínu pojednávania, je potrebné existenciu dôvodov na odročenie pojednávania nielen tvrdiť, ale je potrebné preukázať aj ich dôvodnosť (napr. strana sporu bude musieť preukázať lekársym potvrdením nepriaznivý zdravotný stav, advokát musí preukázať, že od neho nie je možné spravodlivo žiadať, aby sa nechal v konaní zastúpiť iným advokátom a pod.) Je pravdou, že preukázanie dôvodnosti žiadosti o odročenie pojednávania mal súd požadovať pred samotným rozhodnutím o nej, avšak samotná skutočnosť, že okresný súd (na základe iných zistení) požadoval preukázanie dôvodnosti žiadosti až dodatočne, nerobí túto výzvu nezákonnou (v súdnej praxi sa pomerne bežne akceptuje doručenie potvrdenia o nepriaznivom zdravotnom stave až *ex post*).

22. Ústavný súd zastáva názor, že medzi výzvou okresného súdu a jeho legitímnym cieľom, ktorým je rozhodnúť vec rýchlo a hospodárne, spravidla na jednom pojednávaní, existoval vzťah primeranosti, keďže dôvody zásahu okresného súdu boli relevantné, dostatočné a vychádzali zo skutočností známych súdu z jeho činnosti (sťažovateľ odôvodnil žiadosť o odročenie pojednávania 13. júla 2023 pobytom v zahraničí od 10. júla do 16. júla 2023, pričom sa ako právny zástupca strany konania zúčastnil iného pojednávania na okresnom súde 12. júla 2023).

23. Z uvedeného vyplýva, že medzi postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 24Pc/1/2023 a základným právom podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o jeho porušení. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

24. Z hľadiska predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti je podstatná požiadavka plynúca z § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde, a to požiadavka relevantnej ústavnoprávnej argumentácie (konkrétne skutkové a právne dôvody) vo vzťahu k rozhodnutiu, ktorého zrušenia sa

sťažovateľ domáha, ako aj z § 45 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha, čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany.

25. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa v jej petite domáha ochrany základného práva na súkromný a rodinný život postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

26. V 2. bode petitu ústavnej sťažnosti sťažovateľ síce navrhuje, aby ústavný súd „*zrušil uznesenie okresného súdu sp. zn. 24Pc/1/2023-48, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa...*“, pričom nešpecifikuje, ktoré konkrétne základné práva a slobody mali byť uvedeným uznesením okresného súdu porušené, a absentuje tiež relevantná právna argumentácia vo vzťahu k tomuto rozhodnutiu.

27. Nevyhnutným predpokladom, aby ústavný súd mohol pristúpiť k zrušeniu rozhodnutia, je to, že ústavný súd v prvom rade vysloví porušenie základného práva vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré má zrušiť. Inak povedané, ústavný súd nemôže zrušiť rozhodnutie orgánu verejnej moci, ak najprv (vychádzajúc z petitu) nevysloví, že predmetným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva (m. m. II. ÚS 270/2021, II. ÚS 99/2022).

28. Ak teda ústavnému súdu už samotná formulácia petitu ústavnej sťažnosti sťažovateľa vôbec nedáva možnosť vysloviť porušenie práv sťažovateľa uznesením okresného súdu, ústavný súd nemôže zrušiť jeho rozhodnutie, aj keď sa sťažovateľ zrušenia petitom ústavnej sťažnosti domáha.

29. Ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť sťažovateľa je potrebné v tejto časti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí.

30. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2024

Peter Molnár
predseda senátu